Официален вестник
на Европейския съюз

BG
Серия C

C/2025/2983

27.5.2025 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки относно целите за потреблението на възобновяеми горива от небиологичен произход в секторите на промишлеността и транспорта, определени в членове 22а, 22б и 25 от Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, изменена с Директива (ЕС) 2023/2413

(C/2025/2983)

Съдържание

Страница

1. Въведение 2
2. Приложното поле на целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в член 22а 3
3. Връзка между целта за възобновяемите горива от небиологичен произход и общата цел на ЕС за енергията от възобновяеми източници в член 3 7
4. Член 22б 8
5. Целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в член 25 8

1. **Въведение**

Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета ([1]) за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([2]) (влязла в сила на 20 ноември 2023 г.) С директивата за изменение се въвеждат промени в законодателната рамка, регулираща енергията от възобновяеми източници до 2030 г. и след това. Настоящите насоки се позовават на най-новата версия на Директивата за енергията от възобновяеми източници, изменена през 2023 г., наричана „преразгледаната RED“ или „преразгледаната директива“.

Преразгледаната RED е крайъгълен камък на Европейския зелен пакт и на плана REPowerEU за постигане на амбицията на Съюза за борба с изменението на климата и намаляване на енергийната му зависимост от Русия. С нея значително се повишава равнището на амбицията в областта на енергията от възобновяеми източници не само като се увеличава обвързващата цел на Съюза за енергия от възобновяеми източници, която трябва да бъде постигната колективно до 2030 г., от 32 % на 42,5 % (със стремеж да достигне 45 %), но и като се добавят и засилват подцелите за енергия от възобновяеми източници, които следва да бъдат постигнати в различни сектори, включително в промишлеността.

Промишлеността формира 25 % от енергийното потребление на Съюза ([3]) и е основен потребител на изкопаеми горива, особено с цел отопление и охлаждане. Освен това изкопаемите горива се използват като суровина за производството на промишлени продукти, като например торове, химикали или стомана. Предвид огромния дял на промишлеността в енергийното потребление на Съюза, за да се постигнат целите в областта на енергията от възобновяеми източници, е необходимо значително да се увеличи навлизането на енергията от възобновяеми източници в този отрасъл в целия Съюз. Освен това решенията за инвестиции в промишлеността днес ще определят бъдещите промишлени процеси и енергийни алтернативи, които могат да бъдат взети предвид от промишлеността, и поради това е важно тези инвестиционни решения да бъдат устойчиви на евентуални промени в бъдеще и да избягват създаването на блокирани активи (съображение 59 от преразгледаната RED).

В преразгледаната RED са включени две специфични разпоредби (членове 22а и 22б), насочени към интегриране на електрическата енергия от възобновяеми източници в промишлеността. В нея са предвидени стимули и задължения за държавите членки, за да се гарантира, че тяхната промишленост може да премине към производствени процеси с използване на енергия от възобновяеми източници, например възобновяеми горива от небиологичен произход, като горива или суровини, вместо изкопаеми горива. Във връзка с това трябва да се отбележи, че в член 2, точка 36 от преразгледаната RED се въвежда определение за възобновяеми горива от небиологичен произход, в което се включва всяко тяхно използване, а не само използването на възобновяеми горива от небиологичен произход като транспортно гориво, както при определението в предходната RED от 2018 г.

В допълнение към индикативната цел за увеличаване на дела на възобновяемите източници в промишления отрасъл в член 22а се предвижда задължение за държавите членки да гарантират, че възобновяемите горива от небиологичен произход ще заменят частично еквивалентните им изкопаеми горива за крайни енергийни и неенергийни цели в промишления им отрасъл. Целта на това задължение е да се насърчи развитието на пазар за потребление на възобновяеми горива от небиологичен произход в промишлеността, което е необходимо, тъй като възобновяемите горива от небиологичен произход понастоящем са по-скъпи от еквивалентните им изкопаеми горива и едва ли биха се произвеждали и продавали само при пазарни условия без регулаторна намеса. В преразгледаната RED се изразява становището за намаляване на целта за използване на възобновяеми горива от небиологичен произход в дадена държава членка, в случай че са изпълнени условията, посочени в член 22б.

Крайният срок за транспонирането на разпоредбите, необходими за да се постигне съответствие с RED — включително членове 22а и 22б — е 21 май 2025 г.

Освен това в Директивата се установяват обвързващи цели в транспортния сектор. Наред с постигането на общите цели за дял от 29 % енергия от възобновяеми източници в транспорта или за намаляване на интензитета на емисиите от транспортните горива с 14,5 % до 2030 г. от държавите членки се изисква да увеличат дела на възобновяемите горива от небиологичен произход до поне 1 %. Възобновяемите горива от небиологичен произход допринасят и за комбинираната цел от 5,5 % за възобновяеми горива от небиологичен произход и биогорива от ново поколение. Освен това в Директивата се определят правила за това как възобновяемите горива от небиологичен произход да се комбинират за постигане на целите и как държавите членки следва да насърчават използването на енергия от възобновяеми източници в транспорта чрез задължение за доставчиците на горива.

Настоящото известие е предназначено да послужи единствено като ръководство за целите на транспонирането и прилагането на преразгледаната RED. В него не се предоставя тълкуване в контекста на други правни актове.

([1]) Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([2]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

([3]) Този дял надвишава 30 %, като се комбинира крайното енергийно и неенергийно потребление.

Правна сила имат само текстовете на законодателните актове на ЕС. Всяко авторитетно тълкуване на закона трябва да бъде изведено от текста на Директивата и директно от решенията на Съда на ЕС.

2. **Приложното поле на целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в член 22а**

В член 22а от преразгледаната RED се посочва, че *[д]ържавите членки гарантират, че приносът на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани за крайни енергийни и неенергийни цели, е най-малко 42 % от количеството водород, използвано за крайни енергийни и неенергийни цели в промишлеността до 2030 г., и с 60 % до 2035 г.*

Що се отнася до обхвата на прилагане на новата задължителна цел за възобновяемите горива от небиологичен произход в промишлеността, предвидена в член 22а, следните подраздели поясняват посочените по-долу понятия: i) понятието „промишленост“ (раздел 2.1), ii) адресатите на целта за възобновяемите горива от небиологичен произход (раздел 2.2), iii) изчисляването на числителя (раздел 2.3) и iv) изчисляването на знаменателя с оглед на съответствието с целта (раздел 2.4).

2.1. *Определение за промишленост*

В член 2, параграф 18а от преразгледаната RED понятието *промишленост* се определя като *предприятия и продукти, които попадат в обхвата на букви Б, В и Е и в обхвата на разделение 63, буква Ж от статистическата класификация на икономическите дейности (NACE REV.2), определени в Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета* ([4]);

Букви Б, В и Е включват съответно „Добивна промишленост“, „Производство“ и „Строителство“. В разделение 63, буква Ж се включват дейности в областта на информационното обслужване. От последните дейности центровете за данни представляват най-енергоемката дейност и следователно са ключов сектор за целите на индикативната цел в член 22а. Определението за промишленост съгласно член 2, параграф 18а от преразгледаната RED надхвърля обхвата на насоките на Евростат за крайно потребление на енергия в промишлеността, тъй като обхваща и разделение 63, буква Ж, което не е включено в насоките на Евростат относно отчитането на потреблението на енергия от промишлеността. В насоките на Евростат се изисква задължително отчитане от страна на промишлеността съгласно букви Б, В и Е (с доброволно отчитане за разделения 41, 42 и 43) ([5]). Задължителното отчитане на крайното потребление на енергия от центровете за данни е обхванато в насоките за крайното потребление на енергия при услугите ([6]). Тези статистически насоки за нефт и газ изискват събирането на данни за използването на нефт и газ за неенергийни цели в промишлеността ([7]).

Рафинериите се включват в определението за промишленост (буква В от NACE REV.2). Те обаче имат специален статут, що се отнася до потреблението на възобновяеми горива от небиологичен произход и начина, по който се отчитат съгласно различните цели на преразгледаната RED, а именно целите за увеличаване на енергията от възобновяеми източници в промишлеността и транспортния сектор, определени съгласно членове 22а и 25 от преразгледаната RED. Повечето от горивата, произведени в рафинериите, се използват като транспортни горива и поради това се отчитат спрямо целите за увеличаване на оползотворяването на енергията от възобновяеми източници в транспортния сектор. Има обаче и рафинерии, които произвеждат горива, използвани за генериране на електроенергия (т.е. тежки горива), петролни продукти за химическия сектор и дори твърди материали (като кокс), които се използват в производството на алуминий, стомана или торове. Освен това има малък брой нефтохимически продукти, които се използват както като транспортни горива, така и като промишлени продукти, като например MTBE (трет-бутилметилов етер) и метанол.

Разпределянето на потреблението на водород на равнище рафинерия следва да се извършва въз основа на всички различни продукти, произведени с използване на водород в края на процеса, въз основа на енергийното съдържание или на годишна база на равнище рафинерия. Това следва да става след като си изключи водородът, произведен като страничен продукт и използван в рамките на рафинерията. Ако рафинерията не е наясно дали даден продукт се използва в транспортния сектор или като промишлен продукт, държавите членки следва да използват данни на равнище ЕС, за да определят процента на продуктите, използвани за транспортни горива или като промишлен продукт.

([4]) Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev.2 и за изменение на Регламент (ЕИО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО Регламенти относно специфичните статистически области (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1).

([5]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/16135593/energy-consumption-industry-reporting-instructions.pdf.

([6]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/16135593/energy-consumption-services-reporting-instructions.pdf.

([7]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/16135593/Natural_Gas_Questionnaire_Instructions.pdf & https://ec.europa.eu/eurostat/documents/38154/16135593/Oil_Questionnaire_Instructions.pdf.

Следователно възобновяемите горива от небиологичен произход, които се използват в рафинериите, допринасят отчасти за постигане на целта за потреблението на възобновяеми горива от небиологичен произход в транспорта, както е посочена в член 25, параграф 2, буква а) от преразгледаната RED, и отчасти за постигане на целта за потреблението на възобновяеми горива от небиологичен произход в промишлеността, посочена в член 22а от преразгледаната RED. Делът от приноса може да се определи въз основа на годишния дял на нефтохимическите продукти, използвани в транспорта и промишлеността, без да се надвишават количествата за потреблението на водород, разпределени на промишлеността на равнище рафинерия.

Буква Г — (Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива) не е включена. Поради това водородът, използван като гориво в някои електроцентрали, или водородът, използван за производство на пара с търговска цел, не попада в обхвата на член 22а, включително целта за възобновяемите горива от небиологичен произход.

От януари 2022 г. Регламентът относно статистиката за енергийния сектор ([8]) обхваща и събирането на данни за производството и потреблението на водород, а от януари 2024 г. за преобразуванията между водород и други горива. Смесите от водород и други газове все още не са включени в инструкциите за докладване на Евростат относно водорода ([9]).

За да се изчисли целта за възобновяемите горива от небиологичен произход за промишлеността, е важно при изчисляването на количеството възобновяеми горива от небиологичен произход, използвано в промишлеността, да се вземе предвид водородът, използван в промишлените процеси и транспортиран под формата на смес: по-специално водородът в синтезгаза (смес от водород и въглероден моноксид), използван като суровина за производството на химикали, и водородът в смес от водород и азот (N_2), използван като суровина за производството на амоняк.

Националната статистика вече събира данни за въглерода на доброволен принцип, въпреки че изискването за докладване се прилага едва от 2024 г. Инструкциите за докладване на Евростат относно водорода ([10]) понастоящем дават възможност за доброволно докладване на потреблението на амоняк, но в тях все още не се включва доброволно докладване за метанол. Както амонякът, така и метанолът са дериватни продукти на водорода и вече се насърчава доброволното докладване от страна на държавите членки.

Комисията в най-скоро време ще подкрепи проследяването на дяловете на възобновяемите горива от небиологичен произход в промишленото потребление чрез инструмента „Кратка оценка на възобновяемите източници на енергия (SHARES)“ ([11]).

2.2. *Задължение за държавите членки*

Целта за възобновяемите горива от небиологичен произход, включена в член 22а от преразгледаната RED, се прилага спрямо държавите членки, което означава, че те отговарят за това да гарантират, че приносът на възобновяемите горива от небиологичен произход постига целта. Това е ясно от текста на член 22а и се мотивира от следните две основания: на първо място, днес няма пазар за възобновяеми горива от небиологичен произход, тъй като тяхното производство е ограничено и те все още са относително скъпи в сравнение с еквивалентните изкопаеми горива. Следователно са необходими регулаторни стимули на равнището на Съюза и на национално равнище с цел предоставяне на възобновяеми горива от небиологичен произход на промишлеността и насърчаване на създаването на пазар за тези продукти. Държавите членки следва да формулират мерки за постигане на целта за използването на възобновяеми горива от небиологичен произход в промишлеността според националните си обстоятелства, като се вземат предвид различните нива на използването на водород в различните сектори, както и начинът, по който наличието на възобновяеми горива от небиологичен произход за определени промишлени потребители може да подпомогне прехода им към производствени процеси, основани на възобновяеми източници. Второ, потреблението на водород в промишлеността и броят на промишлените потребители на водород се различават значително в различните държави членки. Следователно държавите членки могат да адаптират политиките си според собствените си специфични обстоятелства, както и да гарантират, че при изпълнението на това задължение те осигуряват еднакви условия на конкуренция за потребителите на водород.

Следователно задължението не се прилага директно спрямо потребителите на водород. Това не е пречка за държавите членки да определят задължителни квоти за потребление на възобновяеми горива от небиологичен произход като една от възможните мерки за постигане на целта. В такъв случай е важно държавите членки да вземат предвид въздействието, което задължителните квоти могат да окажат върху конкурентоспособността на промишлените потребители на водород. Квоти, които не са подкрепени от подходящи регулаторни мерки и механизми за подпомагане, съобразени с изискванията за държавната помощ, за да се компенсира разликата между цените на възобновяемите горива от небиологичен произход и на изкопаемите горива, могат да доведат до изместване на емисии и допълнителен внос в рамките на ЕС или извън него на продукти, произведени с водород с произход от изкопаеми горива. Това би било в противоречие с целта в член 22а за декарбонизация на промишления сектор на Съюза. Освен това всички национални мерки за изпълнение следва да бъдат разработени, без да се засяга ДФЕС, и по-специално член 28 от него.

([8]) Регламент (ЕС) 2022/132 на Комисията от 28 януари 2022 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката за енергийния сектор по отношение на извършването на актуализации на годишната, месечната и краткосрочната месечна статистика за енергийния сектор (ОВ L 20, 31.1.2022 г., стр. 208) и Регламент (ЕС) 2024/264 на Комисията от 17 януари 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката за енергийния сектор по отношение на извършването на актуализации на годишната, месечната и краткосрочната месечна статистика за енергийния сектор (ОВ L 2024/264, 18.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/264/oj).

([9]) В този случай сместа е просто водород заедно с един или повече химически компоненти, но които не са химически свързани.

([10]) Вж. бележка под линия 8.

([11]) Инструментът „Кратка оценка на възобновяемите източници на енергия (SHARES)“, разработен от Евростат, е насочен към хармонизираното изчисляване на дела на енергията от възобновяеми източници.

2.3. *Изчисляване на числителя*

В член 22а, параграф 1, буква б) се посочва, че *за изчисляването на числителя се взема предвид енергийното съдържание на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани в промишления сектор за крайни енергийни и неенергийни цели, с изключение на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани като междинни продукти за производството на конвенционални транспортни горива и биогорива.*

Следователно само водородът от възобновяеми източници и неговите деривати, попадащи в обхвата на определението за възобновяемите горива от небиологичен произход в преразгледаната RED ([12]) и използвани в промишлеността, могат да допринесат за числителя въз основа на тяхното енергийно съдържание. Във възобновяемите горива от небиологичен произход се включват водородът от възобновяеми източници и неговите деривати, които съответстват на определението, посочено в член 2, параграф 36 от преразгледаната RED, и делегираните актове за възобновяеми горива от небиологичен произход ([13]). За целите на изчисляването на числителя дериватите се считат за продукти, получени като преки деривати от водород, т.е. в резултат от химическа връзка между водород и други молекули. Продукти, съдържащи водород, но които не са преки деривати на водорода (напр. торове), или продукти, използващи водород като редуктор (напр. пряко редуцирано желязо ([14])), не се считат за възобновяеми горива от небиологичен произход.

Параграф 1, буква б) се отнася до възобновяеми горива от небиологичен произход, „използвани в промишления сектор“, и следователно целта за възобновяемите горива от небиологичен произход, определена в член 22а, е цел относно „потреблението“. Това означава, че възобновяемите горива от небиологичен произход се отчитат в числителя на държавите членки, в която се използват в крайната си форма в промишления сектор. По отношение на възобновяемите горива от небиологичен произход, които са деривати на водород от възобновяеми източници, водородът от възобновяеми източници, използван за тяхното производство, не трябва да се включва в числителя на произвеждащата държава членка ([15]) (независимо дали това е същата държава членка, в която се използват възобновяемите горива от небиологичен произход или друга). В резултат на това в ситуация, при която определени възобновяеми горива от небиологичен произход (напр. амоняк от възобновяеми източници) се произвеждат в дадена държава членка и след това се изнасят в друга държава членка, държавата членка вносител ще отчете възобновяемото гориво от небиологичен произход в числителя в своята цел за промишлеността, докато държавата членка износител няма да отчете водорода от възобновяеми източници, използван за производството му, в числителя.

За проследяване на водорода от възобновяеми източници, сертифицирани като възобновяеми горива от небиологичен произход, който се подава към взаимосвързаната газова инфраструктура на Съюза, е възможно да се приложи система за масов баланс в съответствие с член 30 от RED, при условие че потребителят физически ще раздели водорода от газовата смес. Прехвърляне на характеристиките относно устойчивостта и за намаляването на емисиите на парникови газове от водорода към природния газ не може да се извършва без наличието на такова физическо разделение на водорода, получен от възобновяеми източници, от газовата смес. Отделно от това се прилагат същите правила за масово балансиране. Съответните обеми на възобновяемите горива от небиологичен произход трябва да бъдат въведени в базата данни на Съюза в съответствие с член 31а от RED.

([12]) В член 2, точка 36 от преразгледаната RED възобновяемите горива от небиологичен произход се определят като „течни и газообразни горива, чието енергийно съдържание се извлича от възобновяеми източници, различни от биомаса“.

([13]) Делегиран регламент (ЕС) 2023/1184 на Комисията от 10 февруари 2023 г. за допълване на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на методология на Съюза за определяне на подробни правила за производството на възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход, C/2023/1087, ОВ L 157, 20.6.2023 г., стр. 11 и Делегиран регламент (ЕС) 2023/1185 на Комисията от 10 февруари 2023 г. за допълване на Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на минимален праг за намаление на емисиите на парникови газове от рециклирани въглеродни горива и определяне на методика за оценяване на намалението на емисиите на парникови газове от възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход и от рециклирани въглеродни горива, C/2023/1086, ОВ L 157, 20.6.2023 г., стр. 20.

([14]) Следва да се отбележи, че при производството на стомана чрез процес на пряко редуцирано желязо (DRI) водородът от възобновяеми източници, използван като редуктор за прякото редуциране на желязо, ще се счита за възобновяемо гориво от небиологичен произход, използвано в промишления сектор. Чугунът, получен в резултат от прякото редуциране на желязо с използване на водород от възобновяеми източници не се счита за възобновяемо гориво от небиологичен произход.

([15]) Освен ако, както е посочено в член 7, параграф 1 от преразгледаната RED, държавите членки „се договарят, чрез специално споразумение за сътрудничество, да отчитат изцяло или частично енергията от възобновяеми горива от небиологичен произход, потребявана в една държава членка, в дела на брутното крайно потребление на енергия от възобновяеми източници в държавата членка, в която тези горива са произведени. За да се следи дали едни и същи възобновяеми горива от небиологичен произход не се отчитат както в държавата членка, в която са произведени, така и в държавата членка, в която са потребени, и за да се регистрира отчетеното количество, държавите членки нотифицират Комисията за всяко такова споразумение за сътрудничество. Споразумението за сътрудничество включва количеството възобновяеми горива от небиологичен произход, което трябва да се отчита общо и за всяка отделна държава членка, и датата, на която споразумението за сътрудничество влиза в сила“.

Възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани в рафинериите, включително като междинен продукт за производството на конвенционални транспортни горива ([16]) и биогорива ([17]), не се отчитат спрямо целта за промишлеността съгласно член 22а, а спрямо целта за транспорта съгласно член 25 (вж. по-долу). Възобновяемите горива от небиологичен произход, които се използват в рафинериите за производството на промишлени продукти, използвани в промишления сектор, обаче могат да се отчетат спрямо целта за промишлеността.

Водородът, произведен като страничен продукт и съответстващ на определението за възобновяеми горива от небиологичен произход ([18]), може да бъде отчетен в числителя.

2.4. *Изчисляване на знаменателя*

В член 22а, параграф 1, пета алинея, буква а) се посочва, че *за изчисляването на знаменателя се взема предвид енергийното съдържание на водорода, използван за крайни енергийни и неенергийни цели, с изключение на: i) водорода, използван като междинен продукт за производството на конвенционални транспортни горива, и биогоривата; ii) водорода, който се произвежда чрез декарбонизация на промишления остатъчен газ и който се използва за заместване на конкретния газ, от който е произведен; iii) водорода, произведен като страничен продукт или получен от странични продукти в промишлени инсталации*.

Въпреки че в този параграф се посочва водородът, използван за крайни енергийни и неенергийни цели, без да се споменава секторът, в който е използван, от пета алинея на параграф 1 става ясно, че знаменателят се отнася само за водорода, използван в промишления сектор, като се определя целта за *42 % от количеството водород, използвано за крайни енергийни и неенергийни цели в промишлеността до 2030 г.*. Следователно в знаменателя се включва само водородът, използван в промишления сектор съгласно определението в член 2, параграф 18а, а не водородът, използван във всички сектори.

Освен това в знаменателя не се прави разграничение между източниците на енергия за производството на водород и в него се включва водородът, произведен по всички различни начини. В него се включва и водородът, който се използва нарочно като част от смес, например дела на водорода в даден синтезгаз (обичайна смес от водород и въглероден моноксид, използвана в химическата промишленост) или дела на водорода в смес с азот (N2) за производството на амоняк.

В член 22а, параграф 1, пета алинея, буква а) се посочва, че от знаменателя се изключват следните три случая на използване на водород:

i) *водорода, използван като междинен продукт за производството на конвенционални транспортни горива, и биогоривата*. Това включва водорода, който се използва за обезсеряването или хидрогенирането на транспортни горива и биогорива. Това изключение ще се прилага предимно за потреблението на водород в рафинериите. Рафинериите, в които се произвеждат както транспортни горива, така и промишлени продукти следва да изключват само водорода, използван за производството на конвенционални транспортни горива и биогорива.

ii) *водорода, който се произвежда чрез декарбонизация на промишления остатъчен газ и който се използва за заместване на конкретния газ, от който е произведен*. Това включва водорода, който се произвежда от остатъчни газове и след това се въвежда отново в промишления процес, за да замени остатъчния газ, от който е бил произведен. Това изключение представлява подкатегория, която се обхваща и от по-широко изключване за *водорода, произведен като страничен продукт или получен от странични продукти в промишлени инсталации* (вж. по-долу).

iii) *водорода, произведен като страничен продукт или получен от странични продукти в промишлени инсталации*. Това изключение обхваща водорода, който се произвежда като неизбежна и неволна последица от производството на основния продукт, или водорода, произвеждан от остатъчни газове, които са неизбежна и неволна последица от производството на основния продукт. В тази категория се включва водородът, произведен при хлоралкален производствен процес или производствен процес за натриев хлорат, водородът, който се произвежда като страничен продукт от крекинга на изкопаеми горива за производството на алкани или алкени, водородът, който се произвежда при процеса на дехидрогениране за производството на стирен и етилен, или водородът, който се произвежда по време на производството на коксов газ или при производството на желязо/стомана в доменна пещ.

([16]) Конвенционалните транспортни горива включват изкопаеми горива като дизелово гориво, бензин и керосин, които се използват в транспортния сектор.

([17]) Следва да се отбележи, че съгласно преразгледаната RED „биогоривата“ са течно гориво за транспорта, произведено от биомаса.

([18]) Например водород, който е страничен продукт от хлоралкалния производствен процес, където в производствения процес е била използвана енергия от възобновяеми източници и който е в съответствие с делегираните актове относно възобновяемите горива от небиологичен произход.

В инструкциите за докладване на Евростат относно статиката за водорода се включва производството на водород, било то както умишлено, така и изключително или като страничен продукт.

В допълнение към посочените по-горе изключения в съображение 62 от преразгледаната RED се признава ролята на ранните участници, които са взели инвестиционни решения с цел модернизиране на вече съществуващи съоръжения за производство на водород въз основа на технология за реформиране на метан с пара с цел декарбонизация на производството на водород. Следва да се отбележи, че признаването в това съображение се ограничава само до проекти, за които са били отпуснати безвъзмездни средства по линия на Фонда за иновации преди влизане в сила на преразгледаната RED, т.е. 20 ноември 2023 г. Следователно то не се прилага за нови проекти, за които решението за отпускане на средства е било взето след тази дата.

Що се отнася до обхвата на знаменателя, член 22а, пета алинея се отнася за „водород“, използван за крайни енергийни и неенергийни цели в промишлеността. Това е в контраст с формулировката, използвана в член 22б, където се определят условията за намаляване на целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в промишления сектор (обяснено по-нататък в раздел 4 от настоящите насоки). Член 22б позволява на държавите членки да намалят целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в промишления сектор, ако използват ограничен дял от „водорода или неговите деривати“, произведен от изкопаеми горива.

Използването на препратка към „водорода“, посочен само в член 22а, сякаш показва преднамерено желание от страна на съзаконодателя в знаменателя да се отчита само потреблението на водород, но не и потреблението на неговите деривати, което показва намерение за насочване на вниманието конкретно върху декарбонизацията на водорода в ЕС. Водородът, използван за производството на деривати (независимо дали се класифицират като възобновяеми горива от небиологичен произход), ще бъде отчитан в знаменателя на държавата членка, в която е произведен дериватът. Например, ако водородът е използван в дадена държава членка (държава членка А) за производството на амоняк, който след това се изнася в друга държава членка (държава членка Б), то водородът, използван за производството на амоняк ще бъде отчетен в знаменателя в държава членка А, а полученият амоняк няма да бъде отчетен в знаменателя на държава членка Б.

Докато посочените по-горе правила относно знаменателя се прилагат във всички държави членки за целите на отчитането на потреблението на водород в промишлеността, за да се потвърди съответствието с целта, определена в член 22а, държавите членки разполагат със свобода на действие да определят по-строга цел, при която в знаменателя да се включва потреблението на деривати, като по този начин ще се увеличи знаменателят, а оттам — и целта за възобновяемите горива от небиологичен произход. В този случай обаче те следва да докладват на Евростат данните, приведени в съответствие с правилата за отчитане на знаменателя, обяснени в предходния параграф.

3. **Връзка между целта за възобновяемите горива от небиологичен произход и общата цел на ЕС за енергията от възобновяеми източници в член 3**

В член 2, параграф 4 от преразгледаната RED „брутно крайно потребление на енергия“ се определя като *енергийните продукти, доставяни за енергийни цели на промишлеността, транспорта, домакинствата, услугите, включително обществените услуги, селското стопанство, горското стопанство и рибното стопанство, потреблението на електрическа енергия и топлинна енергия от енергийния сектор за целите на производството на електрическа и на топлинна енергия и загубите при разпределението и преноса на електрическа енергия и топлинна енергия*; Общата цел за потреблението на енергия от възобновяеми източници, определена в член 3 от преразгледаната RED, се отнася за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия в Съюза. Това означава, че само енергийните продукти от възобновяеми източници (включително възобновяемите горива от небиологичен произход), използвани за енергийни цели, могат да допринасят за целта, но не и тези, използвани за неенергийни цели.

Възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани за неенергийни цели, допринасят за постигане на индикативната цел за увеличаване на енергията от възобновяеми източници в промишления сектор, определена в член 22а, параграф 1, която се отнася до *дела на възобновяемите източници в количеството енергийни източници, използвани за крайни енергийни и неенергийни цели в промишления сектор*, като по този начин допринасят за постигане на целта за възобновяемите горива от небиологичен произход, посочена в същия член. Въз основа на член 3 от преразгледаната RED те обаче не допринасят за общата цел на ЕС за постигането през 2030 г. на поне 42,5 % дял на енергията от възобновяеми източници.

Освен това електрическата енергия от възобновяеми източници, използвана за производството на възобновяеми горива от небиологичен произход, няма да се отчита спрямо общата цел на ЕС за енергията от възобновяеми източници (както е посочено в член 7, параграф 2 от RED). Възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани за енергийни цели, се отчитат спрямо общата цел за енергията от възобновяеми източници и в рамките на сектора, в който се използват. Електрическата енергия от възобновяеми източници, произведена от възобновяеми горива от небиологичен произход, ще се отчита и спрямо общата цел за енергията от възобновяеми източници.

4. **Член 22б**

В член 22б, параграф 1 се посочва, че *държава членка може да намали приноса на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани за крайни енергийни и неенергийни цели, посочени в член 22а, параграф 1, пета алинея, с 20 % през 2030 г., при условие че:*

а) *тази държава членка е на път да постигне своя национален принос към обвързващата обща цел на Съюза, определена в член 3, параграф 1, първа алинея, който е поне равностоен на очакванията ѝ национален принос в съответствие с формулата, посочена в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999; и*

б) *делът на водорода или неговите деривати, произведени от изкопаеми горива, който се потребява в тази държава членка, е не повече от 23 % през 2030 г. и не повече от 20 % през 2035 г.*

В член 22а от преразгледаната RED се изисква от 2030 г. държавите членки да постигнат дял от потреблението на възобновяеми горива от небиологичен произход от 42 % от общото потребление на водород в промишления сектор. Този процент ще се увеличи на 60 % до 2035 г. В член 22б се въвежда гъвкавост по отношение на постигането на тази цел, като се дава възможност на държавите членки да я намалят с 20 % на два етапа, т.е. през 2030 г. и 2035 г., при условие че успяват да осъществяват националния си принос към обвързващата обща цел на Съюза и че техният дял на водорода и неговите деривати, произведени от изкопаеми горива, е не по-висок от 23 % през 2030 г. и не по-висок от 20 % през 2035 г. Ако тези условия са съвкупно изпълнени, целта за възобновяемите горива от небиологичен произход, определена в член 22а, може да бъде намалена на 33,6 % през 2030 г. и 48 % през 2035 г.

В числителя за изчисляване на дела на водорода и неговите деривати, произведени от изкопаеми горива и използвани в промишления сектор, се включват всички процеси за производство на водород, при които се използват изкопаеми източници, включително такива за улавяне и използване или съхранение на CO2. Знаменателят се изчислява въз основа на потреблението на целия водород и неговите деривати в промишления сектор в държавите членки, т.е. включително възобновяемите горива от небиологичен произход, водорода на основата на изкопаеми горива и нисковъглеродния водород и неговите деривати. Предвид факта, че водородът присъства естествено в много вещества, използвани в промишлеността, като например в метана (CH4) или дори във водата (H2O), трябва да се прави разграничение между дериватите на водорода и всички останали вещества, които съдържат водород. За целите на знаменателя само онези продукти, които се произвеждат с използването на водород като суровина, следва да се считат за отговарящи на изискванията за деривати на водорода. Продуктите, които съдържат водород в естествения си вид, или такива, които са произведени от продукти, съдържащи водород в природата, следва да бъдат изключени.

Въз основана посоченото по-горе метанът – който съдържа водород в естествения си вид – не попада в обхвата на знаменателя, докато синтетичният метан (е-метан) попада. Обхватът обаче се ограничава до продукти, получени като преки деривати на водорода, т.е. в резултат от комбинацията на водород с други молекули. Продукти, съдържащи водород, но които не са преки деривати на водорода (напр. торове), или продукти, използващи водород като редуктор (напр. пряко редуцирано желязо), не попадат в обхвата на знаменателя.

В член 22б не се изключва изрично страничният продукт на водорода от изчисляването на дела на водорода и дериватите, посочен в член 22б, параграф 1, буква б). Като се има предвид обаче, че член 22б не е самостоятелна разпоредба, а по-скоро се основава на член 22а, като предоставя гъвкавост за постигане на целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в промишления сектор, и за да се осигури съгласуваност с член 22а, където страничните продукти на водорода са изключени, за да не бъдат отчитани в изчисляването на потреблението на водород, би могло да се тълкува, че същото изключване се прилага както за числителя, така и за знаменателя в член 22б, буква б) по отношение на водорода, произведен като страничен продукт.

Ако дадена държава членка реши да приложи гъвкавостта, предоставена съгласно член 22б, тя следва да уведоми Комисията за това, както и за интегрираните си национални планове в областта на енергетиката и климата. Нотификацията включва информация относно актуализирания дял на възобновяемите горива от небиологичен произход и всички относими данни, за да се докаже, че и двете условия, определени в член 22б, са изпълнени.

5. **Целта за възобновяемите горива от небиологичен произход в член 25**

В член 25 се определя специална обвързваща подцел от 1 % за възобновяемите горива от небиологичен произход по отношение на енергийното потребление в транспорта, което се изчислява в съответствие с правилата, посочени в член 27. Освен това възобновяемите горива от небиологичен произход се отчитат спрямо комбинираната подцел, определена за тях и за биогоривата от ново поколение, както и спрямо общата цел за транспорта. Възобновяемите горива от небиологичен произход отговарят на изискванията за отчитане спрямо целите само ако се постига целта за намаляване на емисиите на парникови газове — поне 70 %.

Постигане на съответствие е възможно по два основни начина:

i) Възобновяемите горива от небиологичен произход се отчитат спрямо целите, ако са доставяни за всички видове транспорт, включително на международни морски бункери на територията на дадена държава членка.

ii) Възобновяемите горива от небиологичен произход се отчитат спрямо целите, ако се използват като междинни продукти за производството на конвенционални транспортни горива и биогорива, при условие че намаляването на емисиите на парникови газове, постигнато чрез използването на възобновяеми горива от небиологичен произход, не се отчита при изчисляването на намалението на емисиите на парникови газове от биогоривата. Използването на междинни продукти обхваща случаите, при които водородът от възобновяеми източници се използва в рафинериите, например за премахване на примеси по време на хидроочистването, както и водородът, използван за производството на HVO, и метанолът, използван за производството на биодизел.

Възобновяемите горива от небиологичен произход, които се използват като междинни продукти за производството на конвенционални транспортни горива и биогорива, се отчитат спрямо целта в държавата, в която са използвани, и не се вземат предвид в крайния продукт на съоръжението, в което се произвеждат конвенционалните транспортни горива или биогоривата. Ако възобновяемите горива от небиологичен произход, които се използват като междинни продукти за производството на биогорива, бъдат отчитани спрямо целите, те трябва да се считат за изкопаема суровина при отчитането на намаляването на емисиите на парникови газове от биогоривата.

Въпреки че в Директивата ясно се посочва, че възобновяемите горива от небиологичен произход, които се използват като междинни продукти за производството на конвенционални транспортни горива, се отчитат спрямо целите, в нея не се уточнява как се насърчава използването на възобновяеми горива от небиологичен произход с оглед на постигането на целта по отношение на транспорта. Обещаващ подход е интегрирането на икономическите оператори, които използват възобновяеми горива от небиологичен произход като междинни продукти за производството на конвенционални транспортни горива и биогорива в задължението за доставките, посочено в член 25, по подобен начин както операторите, които доставят електрическа енергия от възобновяеми източници за електрическите превозни средства съгласно механизма за кредитиране, предвиден в член 25.4.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Член 22а

Интегриране на електрическата енергия от възобновяеми източници в промишлеността

1. Държавите членки се стремят да увеличат дела на възобновяемите източници в количеството енергийни източници, използвани за крайни енергийни и неенергийни цели в промишления сектор, с индикативно увеличение от поне 1,6 процентни пункта средно за година, изчислено за периодите 2021—2025 г. и 2026—2030 г.

Държавите членки могат да отчитат отпадната топлина и студ към средните годишни увеличения, посочени в първа алинея, до максимум 0,4 процентни пункта, при условие че отпадната топлина и студ се доставят от ефективни районни отоплителни и охладителни системи, с изключение на мрежите, които доставят топлинна енергия само на една сграда, или когато цялата топлинна енергия се потребява единствено на място и когато топлинната енергия не се продава. Ако решат да сторят това, средногодишното увеличение, посочено в първа алинея, се увеличава наполовина от процентните пунктове на отчетената отпадна топлина и студ.

Държавите членки включват планираните и предприети политики и мерки за постигане на това индикативно увеличение в своите интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно членове 3 и 14 от Регламент (ЕС) 2018/1999, и своите интегрирани национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно член 17 от посочения регламент.

Когато електрификацията се счита за икономически ефективен вариант, тези политики и мерки насърчават електрификацията на промишлените процеси, основана на възобновяеми източници. Тези политики и мерки се стремят да създават благоприятни пазарни условия за наличието на икономически жизнеспособни и технически осъществими алтернативи за възобновяема енергия, които да заменят изкопаемите горива, използвани за промишлено отопление, с цел намаляване на използването на изкопаеми горива, използвани за отопление, при които температурата е под 200 °C. При приемането на тези политики и мерки държавите членки вземат предвид принципа за поставяне на енергийната ефективност на първо място, ефективността и международната конкурентоспособност и необходимостта да се справят с регулаторните, административните и икономическите пречки.

Държавите членки гарантират, че приносът на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани за крайни енергийни и неенергийни цели, е най-малко 42 % от количеството водород, използвано за крайни енергийни и неенергийни цели в промишлеността до 2030 г., и с 60 % до 2035 г. За изчисляването на този процент се използват следните правила:

а) за изчисляването на знаменателя се взема предвид енергийното съдържание на водорода, използван за крайни енергийни и неенергийни цели, с изключение на:

   i) водорода, използван като междинен продукт за производството на конвенционални транспортни горива, и биогоривата;

   ii) водорода, който се произвежда чрез декарбонизация на промишления остатъчен газ и който се използва за заместване на конкретния газ, от който е произведен;

   iii) водорода, произведен като страничен продукт или получен от странични продукти в промишлени инсталации;

б) за изчисляването на числителя се взема предвид енергийното съдържание на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани в промишления сектор за крайни енергийни и неенергийни цели, с изключение на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани като междинни продукти за производството на конвенционални транспортни горива и биогорива;

в) за изчисляването на числителя и знаменателя се използват стойностите за енергийното съдържание на горивата, посочени в приложение III.

За целите на буква в) от пета алинея на настоящия параграф, „за да се определи енергийното съдържание на горивата, които не са включени в приложение III, държавите членки използват съответните европейски стандарти за определяне на топлината на изгаряне на горивата или, ако не са приети европейски стандарти за тази цел, се използват съответните стандарти на Международната организация за стандартизация.

2. Държавите членки насърчават схеми за доброволно етикетиране на промишлените продукти, за които се твърди, че са произведени с енергия от възобновяеми източници и възобновяеми горива от небиологичен произход. В тези схеми за доброволно етикетиране се посочва процентът на използваната енергия от възобновяеми източници или възобновяеми горива от небиологичен произход, използвани при придобиването на суровини и в етапа на предварителна обработка, производство и разпространение, изчислен въз основа на методиките, установени в Препоръка (ЕС) 2021/2279 (*) на Комисията или в ISO 14067:2018.

3. Държавите членки докладват количеството възобновяеми горива от небиологичен произход, което възнамеряват да внасят и изнасят, в своите интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно членове 3 и 14 от Регламент (ЕС) 2018/1999, и своите интегрирани национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно член 17 от посочения регламент. Въз основа на това докладване Комисията разработва стратегия на Съюза за вносния и местния водород с цел насърчаване на европейския пазар на водород, както и вътрешно производство на водород в рамките на Съюза, подкрепа за прилагането на настоящата директива и постигането на целите, определени в нея, като същевременно надлежно се вземат предвид сигурността на доставките и стратегическата автономност на Съюза в областта на енергетиката и еднаквите условия на конкуренция на световния пазар на водород. Държавите членки посочват в своите интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно членове 3 и 14 от Регламент (ЕС) 2018/1999, и своите интегрирани национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно член 17 от посочения регламент, как възнамеряват да допринасят за изпълнението на тази стратегия.

Член 22б

Условия за намаляване на целта за използване на възобновяеми горива от небиологичен произход в промишления сектор

1. Държава членка може да намали приноса на възобновяемите горива от небиологичен произход, използвани за крайни енергийни и неенергийни цели, посочени в член 22а, параграф 1, пета алинея, с 20 % през 2030 г., при условие че:

а) тази държава членка е на път да постигне своя национален принос към обвързващата обща цел на Съюза, определена в член 3, параграф 1, първа алинея, който е поне равностоен на очакванията ѝ национален принос в съответствие с формулата, посочена в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999; и

б) делът на водорода или неговите деривати, произведени от изкопаеми горива, който се потребява в тази държава членка, е не повече от 23 % през 2030 г. и не повече от 20 % през 2035 г.

Когато някое от тези условия не е изпълнено, намалението, посочено в първата алинея, престава да се прилага.

2. Когато държава членка прилага намалението, посочено в параграф 1, тя нотифицира до Комисията това заедно със своите интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно членове 3 и 14 от Регламент (ЕС) 2018/1999, и като част от своите интегрирани национални доклади за напредъка в областта на енергетиката и климата, представяни съгласно член 17 от посочения регламент. Нотификацията включва информация относно актуализирания дял на възобновяемите горива от небиологичен произход и всички относими данни, за да се докаже, че условията, определени в параграф 1, букви а) и б) от настоящия член, са изпълнени.

Комисията наблюдава положението в държавите членки, които се ползват от намаление, за да проверява текущото изпълнение на условията, определени в параграф 1, букви а) и б).

(*) Препоръка (ЕС) 2021/2279 на Комисията от 15 декември 2021 г. относно използването на методите за определяне на отпечатъка върху околната среда за измерване и оповестяване на показатели за екологосъобразността на продукти и организации на база жизнения цикъл.